

УРОЧИСТА АКАДЕМІЯ, ПРИСВЯЧЕНА 160-РІЧЧЮ ДМИТРА ІВАНОВИЧА БАГАЛІЯ

21 грудня 2017 р. в Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України відбулась Урочиста академія з нагоди 160-річчя від дня народження видатного історика і громадського діяча, першого директора Інституту Тараса Шевченка академіка Дмитра Івановича Багалія (1857 – 1932). У вступному слові директор Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України акад. НАН України *М. Жулинський* зазначив, що Д. Багалій одночасно був і вченим, і громадським діячем на полі української культури, наголосив на організаторських зусиллях ученого як фундатора української Академії наук, котрий, очолюючи історико-філологічний відділ, дбав про пріоритетний розвиток гуманітаристики, про створення наукової бібліотеки й централізованого архіву. *М. Жулинський* спинився на історії створення Інституту ім. Шевченка, першим директором якого був Д. Багалій. Водночас доповідач не затушовував тієї моральної ціни, яку заплатив академік за свої компроміси з радянською владою, що використала його як визначну постать і видатного організатора наукового й академічного життя.

У доповіді про сучасний історіографічний образ Д. Багалія завідувач відділу історіографії Інституту історії України чл.-кор. НАНУ *О. Удод* окреслив такі риси Д. Багалія: 1. свій серед чужих, маючи на увазі службу вченого на посаді високого чиновника в Російській імперії; 2. свій серед українських патріотів (Д. Багалій завжди підтримував розвиток української мови); 3. Д. Багалій не сприймав антисемітизму; 4. був “генієм конформізму”, фактично створив себе завдяки освіті; 5. був літописцем Слобідської України; 6. його політичну лінію можна назвати мазепинською стратегією. Доповідач зазначив, що й досі немає інтелектуальної біографії “історика для України” Д. Багалія. Саме її створення і є пріоритетним для українських істориків.

Заступник директора Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, завідувач відділу історії української літератури чл.-кор. НАНУ *М. Сулима* виголосив доповідь “Д. І. Багалій – дослідник і видавець творів Григорія Сковороди”. Він розповів про дискусії довкола постаті й спадщини Г. Сковороди, що відбувалися і в ХІХ ст., і у ХХ ст., наголосив на значенні, яке в цій полеміці відіграла праця Д. Багалія “Український мандрований філософ Григорій Сковорода”. *М. Сулима* зауважив, що Д. Багалій заклав основи наукового вивчення творчості українського філософа, виховав цілу плеяду сквородинознавців, був фундатором музею Г. Сковороди. Завідувач відділу шевченкознавства Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України *О. Боронь* присвятив свою доповідь внескові Д. Багалія у розвиток шевченкознавства, зокрема зупинився на таких працях ученого, як “Т. Г. Шевченко і кириломефодіївці” (1925), у якій історик опублікував низку документів із петербурзьких архівів, та “Т. Г. Шевченко – поет пригноблених мас” (1931), на якій позначився вплив доби вульгарного соціологізму. *О. Боронь* звернув увагу на роль Д. Багалія-організатора шевченкознавства, котрий визнавав необхідність інституалізації шевченкознавства як окремої дисципліни й був ініціатором щорічника “Шевченко”.

Правнучка історика *Ольга Багалій* поділилася із присутніми родинними спогадами про Дмитра Івановича, окремо спинившись на роботі кафедри історії української культури Харківського університету в приватному помешканні Д. Багалія. Вона розповіла про найновіші видання спадщини вченого. На конференції були присутні письменники П. Перебийніс і редактор журналу “Харків” Л. Тома. Гості передали вітання НСПУ із приводу ювілею першого директора Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка, наголосили на потребі підтримувати академічні традиції і плекати вільну думку, яка завжди була, є й буде притаманною цій інституції. Обидва поети прочитали свої вірші.

*Роксана Харчук
м. Київ*

Отримано 21 грудня 2017 р.